NASUCHO

Pěstujeme a sušíme květiny pro moderní aranžmá

CAROLYN DUNSTEROVÁ

GRADA

NASUCHO

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude ***trestně stíháno****.*

The original edition of this book was designed, produced and published in 2021 by Laurence King Publishing Ltd., London under the title *Cut & Dry: The Modern Guide to Dried Flowers from Growing to Styling*.

© Text and flower arrangements 2021 Carolyn Dunster
Carolyn Dunster has asserted her right under the Copyright, Designs and Patents Act 1988, to be identified as the Author of this Work.

Translation © 2022 Grada Publishing, a. s.

Carolyn Dunsterová
Nasucho
Pěstujeme a sušíme květiny pro moderní aranžmá
Přeložili: Jan a Dina Podzimkovi
Odpovědný redaktor: Milan Bronclík

Vydala Grada Publishing, a. s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
jako svou 8414. publikaci
První vydání, Praha 2022
ISBN: 978-80-271-3317-8 (print)
ISBN 978-80-271-4758-8 (pdf)

Fotografie na přední straně obálky: Depositphotos/bondarillia
Fotografie na zadní straně obálky: Ida Riverosová

Sazba a úprava textu: Artedit, spol. s r. o.
Vytiskla tiskárna TNM PRINT s.r.o., Nové Město
Počet stran: 176

Publikace z nakladatelství Grada Publishing, a. s., si můžete zakoupit u svého knihkupce nebo objednat v zákaznickém servisu nakladatelství Grada Publishing, a. s., U Průhonu 22, 170 00 Praha 7, tel.: 234 264 511, e-mail: obchod@grada.cz, www.grada.cz.
Na Slovensku objednávejte knihy na adrese: Zásielková služba Grada Slovakia, spol. s r. o., Moskovská 29, 811 08 Bratislava, Slovensko, tel.: 02/556 45 189, e-mail: grada@grada.sk.

NASUCHO

Pěstujeme a sušíme květiny pro moderní aranžmá

CAROLYN DUNSTEROVÁ

GRADA®

OBSAH

Nadčasová krása: nový pohled na sušené květiny 7

NEJLEPŠÍ ROSTLINY NA SUŠENÍ

Výběr rostlinného materiálu 13
Květiny 15
Bylinky 35
Listy a kapradiny 37
Trávy 45
Mechy a lišejníky 55
Kůra, větvičky a proutky 59
Plody, lusky, tobolky 63
Šípky a bobule 77
Ovoce a zelenina 79
Exotické rostliny 83

VYPĚSTUJTE SI SAMI

Setí semen: co, kdy a jak 91
Pěstování květin 92
Pěstování trav 94
Pěstování plodů 96

METODY SUŠENÍ

Prověřené techniky 103
Sušení vzduchem 104
Sušení na stonku 109
Sušení ve váze 110
Sušení v písku 112
Sušení zdrojem tepla 114
Lisování 116
Konzervace glycerinem 120
Zacházení se sušenými květinami a jejich skladování 123

ÚPRAVA A ARANŽOVÁNÍ

Dekorační techniky 127
Barvení 128
Malování 129
Postřik 130
Tvorba aranžmá 133
Vázy, nádoby a misky 134
Kenzan a další opory 137
Košíky a pletené nádoby 139
Věnce 140
Ikebana 143
Údržba sušených květin 145

PROJEKTY PRO VÁS

Ručně vázaná kytice 148
Plochá kytice vázaná do snopu 152
Věnec 155
Košík „ptačí hnízdo“ 158
Pod sklem 160
Na zdech a dveřích 162
Zavěšené větve 164
Rostlinný oblak 167
Potpourri 170
Vykuřovadlo 172

Adresář zdrojů 174
Poděkování 174
Zdroje fotografií 174
Rejstřík 175

Nadčasová krása: nový pohled na sušené květiny

Květiny byly mou posedlostí, kam až má paměť sahá. Točí se kolem nich mé nejstarší vzpomínky z dětství – velice ráda jsem trávila čas venku a k mým nejoblíbenějším kratochvílím patřilo plnit sklenice od marmelády úlovky z naší zahrady. Už tehdy mi ovšem vadilo, že jejich krása po utržení rychle pomíjí, proto jsem se naučila rostliny lisovat a sušit, aby vydržely déle.

Sušení květin je umění staré tisíce let, v nedávné době ale tento koníček o svou oblíbenost přišel. Větší výběr, celoroční dostupnost čerstvé řezané zeleně a naše neustálá touha po novinkách odsunuly sušené květiny stranou. Poslední dobou ale s radostí sleduji, že se k nim ve své práci vrací stále více ekologicky uvědomělých řemeslných floristů. S tím, jak sílí hnutí, které se snaží podporovat a prosazovat využívání lokálně pěstovaných sezonních květin, přinášejí ty sušené odpověď na otázku, jak vyplnit mezery mezi jejich vegetačními obdobími. Navíc je lze používat opakovaně a prodloužit tak životnost květů sloužících jako výzdoba či při různých událostech, což vede k omezení odpadu a vyšší udržitelnosti obchodu s řezanými rostlinami.

Bylo prokázáno, že pro naši každodenní pohodu je zcela zásadní kontakt s přírodou – ten ale může být obtížný, jestliže žijeme i pracujeme ve městě. Dát dohromady pár suchých květů a bobulí, nějaké ty posbírané větvičky a plody a vytvořit si tak sezonní aranžmá představuje laciný způsob, jak do svého domova vnést kousek přírody, aniž bychom si museli lámat hlavu s jeho udržováním. Sušené květiny nemusejí být nudné ani zaprášené a těchto staromódních konotací se také rychle zbavují. Myšlenka na tuto knihu vznikla, když jsem byla na dovolené na řeckém ostrově Tinos. Právě tam jsem poprvé v životě spatřila pásy divoce rostoucí statice neboli limonky chobotnaté (*Limonium sinuatum*). Jde o květinu, které jsem se vždy záměrně vyhýbala, i když je proslulá tím, že se báječně suší. Nezamlouvaly se mi její tuhé a neohebné stonky, které se odmítají ohýbat jako ostatní rostliny ze zahrady, a nebyl mi příjemný dotek jejích vysušených kvítků připomínajících papír, ale když jsem ji viděla růst v jejím přirozeném prostředí, přimělo mě to názor přehodnotit. Líbily se mi její jasné barvy, které dobře vynikají proti jasné modři moře a oblohy, a zvlněné vzory, jež vytvářejí její křídlaté bezlisté stonky, když rostou těsně u sebe.

Všimla jsem si také, jak si tamní lidé těchto květin váží. Obyvatelé na ostrově, kde je veškerý dostupný prostor vyhrazen pěstování ovoce a zeleniny,

limonku sbírali a používali ji na stolcích v tavernách či do věnců zavěšených na dveře. Květiny, které někdo ustřihl a usušil, tam jsou všude a bez potřeby vody vydrží jako krásné a laskavé gesto po celou sezonu.

Po návratu domů jsem se rozhodla, že si limonku vypěstuji také. Její rodový vědecký název *Limonium* pochází z řeckého výrazu *leimon*, což znamená slaná louka, tedy prostředí, kde tato květina roste divoce. V maličké městské zahradě na kilometry daleko od moře chvilku trvalo, než se začala rozrůstat, i tak jsem ale pár kousků sklidila. Nejdůležitější je pro mě zamíchat ji mezi další vlastnoručně usušené květiny, plody či tobolky a traviny. A doufám, že následující stránky vám předvedou, že na tom není nic těžkého či složitého – je to staronový způsob, jak můžeme ocenit květiny ve všech jejich úžasných životních etapách.

Názvy rostlin

V některých případech jsou v knize použity celé názvy jednotlivých druhů rostlin, jindy jen názvy rodové; tomu pak odpovídají i vědecké názvy. Univerzální klasifikaci rostlin vytvořil v roce 1735 švédský botanik Carl von Linné a dodnes se používá jako ten pravý způsob identifikace rostlin napříč zahradnickým světem. Když jsem studovala zahradní architekturu, důležitou součástí kurzu bylo naučit se vědecké názvy rostlin nazpaměť – a každý týden nás z toho zkoušeli. Myslela jsem si, že to nikdy neudržím v hlavě, ale čím více s květinami a rostlinami pracuji, tím pevněji mi jejich jména utkvívají. Je to jako učit se zcela novému a vzrušujícímu jazyku.

Vlevo Sušené květy limonky, báječná upomínka na divoce porostlé řecké louky

Na protější stránce

Nahoře vlevo Lodyhy růžového rdesna dobře pokrývají zemi a poskytují hojné množství květů k řezu a sušení

Nahoře vpravo Jarmanka a orlíček – dvě oblíbené rostliny z venkovských zahrad, které vydatně kvetou

Dole Moje nevelká městská zahrádka je plná květů, které pěstuji na sušení

Nejlepší rostliny na sušení

Máte-li zahradu, pozemek v zahrádkářské kolonii nebo i jen pár květináčů na balkoně, už vám tam jistě roste něco, co se hodí k sušení. Za správných podmínek uschne jakýkoliv rostlinný materiál, ale některé rostliny si barvu, tvar i povrchovou strukturu udržují lépe než jiné. Klíčem k úspěchu je experimentování.

Výběr rostlinného materiálu

Sušení rostlin a květin je způsob, jak prodloužit jejich přirozenou životnost. Když odstraníme vláhu z různých jejich částí – okvětních plátků, listů, stonků –, lze je uchovávat v téměř neměnném stavu. Díky tomu na ně můžeme pohlížet jinak a také s nimi jinak zacházet, protože se stávají křehčí a lámavější, stále se však přitom můžeme těšit z jejich krásy.

Obecně platí, že všechny zahradní rostliny, které dobře snášejí sucho, by se měly dát úspěšně usušit. Mezi ty, které představuji v této kapitole, patří vše, co jsem s dobrými výsledky sama vyzkoušela. Informace o tom, jak si můžete různé rostliny vypěstovat sami – přichází-li to v úvahu –, nabízí následující kapitola. Další příležitost k experimentování také získáte se znalostí toho, kdy a kde paběrkovat v přírodě – na podzim můžete sbírat pěkné spadané listí na ulicích, případně ve volné přírodě vyhledávat různé plody. Svou sbírku sušených květin navíc můžete bez většího úsilí rozšiřovat nakupováním čerstvých kytic v květinářstvích či supermarketech, případně volbou vhodných druhů v rámci květinového předplatného nebo když dostanete kytici darem.

Samotný proces sušení můžete také úplně obejít a suché květiny zakoupit přímo od specializovaných dodavatelů. Získáte tak dobrý základ, šíře nabídky však obvykle bývá limitovaná a rostliny nikdy nevypadají tak dobře jako ty, které si usušíte sami.

Rostliny jsem rozdělila do skupin podle typu a naznačila nejlepší metody pro jejich sušení či konzervaci. Poznámky k nim najdete v sekci „Prověřené techniky“ (strany 100–123). Když vyberete z každé části pár možností, brzy shromáždíte pěknou škálu materiálů k tvorbě vlastních trvanlivých aranžmá. Mějte na paměti, že má doporučení rozhodně nejsou vyčerpávající. Sušení květin není exaktní věda. Nemusí stát spoustu peněz ani zabírat mnoho času, a tak si zkuste pohrát s několika květy a listy, s trochou mechu a různých bobulí. Čím více budete experimentovat, tím lépe dokážete vycítit, co bude dobře schnout, a po cestě se můžete dočkat i pár příjemných překvapení.

Na protější straně

Nahoře vlevo Drobné kapičkovité hlavičky třeslice ve spojení s růžovými květy kakostu

Nahoře vpravo Ozdobný česnek prorůstající velkým trsem meduňky

Dole vlevo Jasně modrý květ černuchy dozraje v nádhernou nepravou tobolku

Dole vpravo Limetkově zelené lodyhy prorostlíku okrouhlolistého a kakost pyrenejský

KVĚTINY

Každý má nějakou oblíbenou květinu. Může to být květ vašeho dětství, který vám připomíná určitý čas či místo, květ, který je pro vás významný jako připomínka nějaké zvláštní příležitosti, nebo prostě jen druh, který máte v oblibě, protože vám jeho pěstování připadá snadné. Právě ten může být nejlepším výchozím bodem, kde začít s experimenty se sušením a sledovat, jak se vám před očima pomalu proměňuje jeho povrchová struktura i barvy.

Na vlastní zahradě si pro účely sušení pěstuji samé staré známé: slaměnky (*Xerochrysum*), limonky (*Limonium*) a hortenzie velkolisté (*Hydrangea macrophylla*). O těchto rostlinách vím, že se dobře suší, zároveň ale ráda experimentuji. Mému nevelkému prostoru hrozilo, že ho ovládne záplava brzy kvetoucích pryšců (*Euphorbia*), a tak je bylo třeba prostříhat. Místo abych je vyhodila na kompost, zavěsila jsem je k usušení a výsledky byly fantastické – ostře zelené listeny zůstaly netknuté a zachovaly si šmrnc. Nikdy se nebojte něco vyzkoušet a zjistit, co se stane – k celé té zábavě to prostě patří.

Květy některých rostlin, například hortenzií, při sušení mění barvu. Pigmenty získávají kropenatý vzhled a jejich vzezření to jen prospívá. Původní odstín si nejdéle podrží červené, nachové, světle fialové a modré květy, časem byste ale měli přijmout za svou hnědou barvu – veškerá sušina totiž nakonec vybledne, ale tvary a formy se udrží a zůstanou vám jako trvalá upomínka na květiny z nějaké zvláštní příležitosti. Následující stránky vám představí rostliny, které lze sušit obzvlášť úspěšně.

Slaměnka (*Xerochrysum*)
Je dostupná v řadě barev, od růžové a světle broskvové až po temně karmínovou a vínově červenou. Pěstujte ji od semínka nebo z předpěstované sazenice a každoročně sklízejte. Rychlé výsledky při sušení vzduchem a tepelným zdrojem.

Limonka (*Limonium*)
Její tuhý a vysušený vzhled každému nevyhovuje. Pěstujte ji jako jednoletou rostlinu nebo si ji čerstvě ustřiženou či předsušenou kupte v květinářství. Položená naplocho uschne téměř okamžitě.

Nevadlec (*Celosia*)
Jednoletá rostlina, kterou můžete vypěstovat ze semene nebo si ji v sezoně zakoupit v místním květinářství. Má nezvyklé exoticky vypadající květy připomínající chocholku v široké škále červených, růžových a zlatých odstínů. Sušte vzduchem.

Laskavec ocasatý (*Amaranthus caudatus*)
Tmavě karmínové jednoleté rostliny, které lze snadno vypěstovat ze semínka. Jejich povislá chocholatá květenství schnou do výrazně temnějšího odstínu. Sušte vzduchem.

Měsíček (*Calendula*)
Jednoleté rostliny, které můžete pěstovat ze semínka, s jasně oranžovými květy, které si po usušení dobře uchovávají barvu a jsou hezké ve smíšených aranžmá. Sušte vzduchem.